

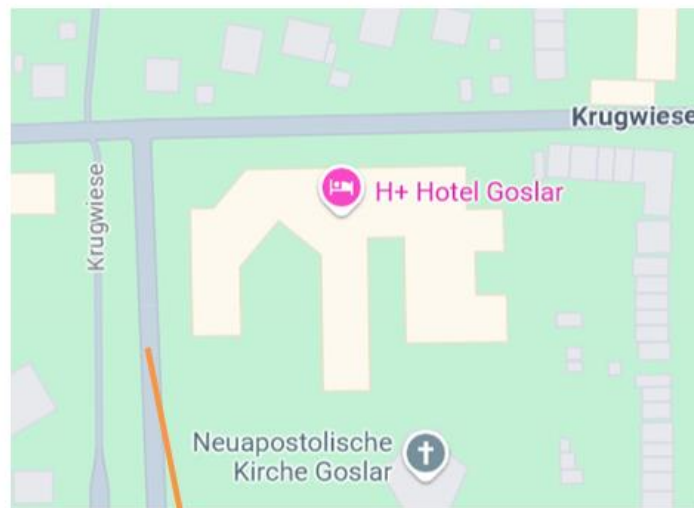
Efterårstur til Hartzen 2024

Ver 13-10-2024

Hotel alle dage.

H+ Hotel Goslar <https://www.h-hotels.com/de/hplus/hotels/hplus-hotel-goslar> Godt hotel, billigt, god morgenmad, rolige omgivelser, mange P pladser. Lidt langt til centrum, men gode P muligheder (Domkirkepladsen) til lave priser.

[Krugwiese 11a, Goslar, NI, 38640 Tyskland](#) ca. 5½ times kørsel fra Aarhus + pauser.

Mange P-pladser

angiver referencer, hvorfra der er hentet informationer og hvor der kan læses mere.

Program

HINT til gmap

- *Når du åbner en gmap kan du se ruten.*
- *Hvis du vil starte turen, skal du indsætte ”din location” ind på startstedet og derefter får du startknappe at trykke på.*

Overordnet program.

- Torsdag: Klik her på [Bytur](#) i Wernigerode
  - Modelpark
  - Byen, Stationen
  - Slot
- Fredag: Klik her på [Natur-tur](#) Print
  - Vandfald, dæmning
  - Vandring
  - Gamle grænse
  - OPTION: Hængebro
  - KafKa og ”Av min røv”
- Lørdag: Klik her til [bytur](#) i Goslar
  - Byen
- Søndag: hjemrejse.

Contents – link til detaljer

1. Spadsér rundt i Goslars historiske centrum 7(8) aktiviteter	5
➤ Zinnfiguren-Museum Goslar. Specialmuseer.	7
➤ Marktplatz	8
➤ Marktkirche St. Cosmas and Damian.	8
➤ Siemenshaus.....	9
➤ Bindingsværkstur	9
➤ Imperial Palace of Goslar.....	9
➤ Goslar Cathedral Domvorhalle	10
➤ Eventuet OPTION.....	10
2. Vandfald, vandretur m.m.	11
➤ Vandfald.....	11
➤ Vandring.....	11
➤ Den gamle grænse	12
➤ KKK= KafKa og Kælk	13
➤ Retur til Goslar.....	13

3. Wernigerode	14
➤ Modelpark	14
➤ Fra minipark til P plads	14
➤ Byen	14
4. Referencer.....	18
5. Gåder – kun for turkunder, ikke for turudvikler	20

1. Spadsér rundt i Goslars historiske centrum 7(8) aktiviteter

Harzens uofficielle hovedstad og største by. Ligger i det vestlige **Harzen**.

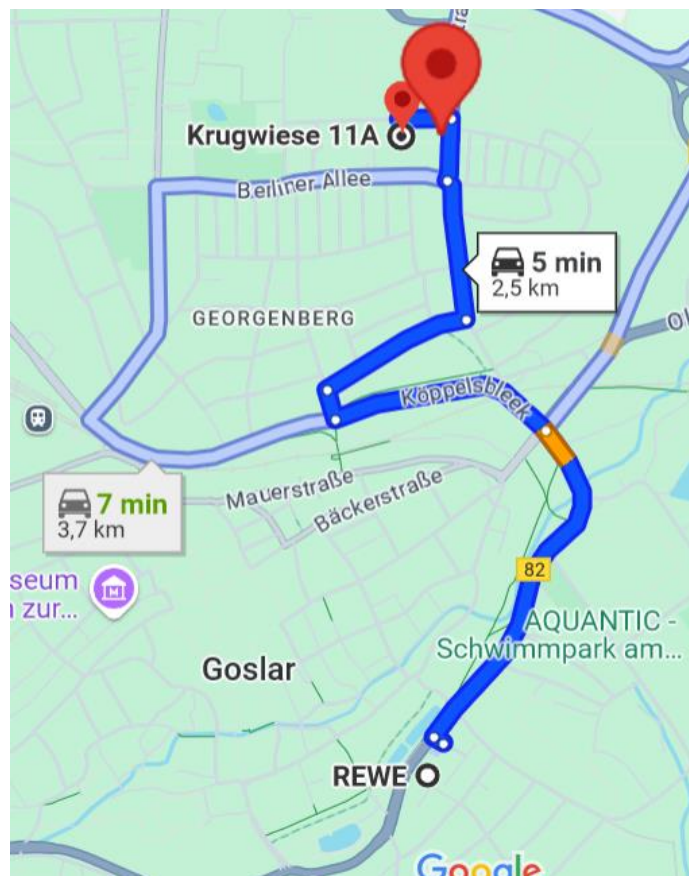
Første stop på vor vandretur åbner kl. 10, så afgang fra hotel omkring kl. 10

[Spadsér rundt i Goslars historiske centrum](#)

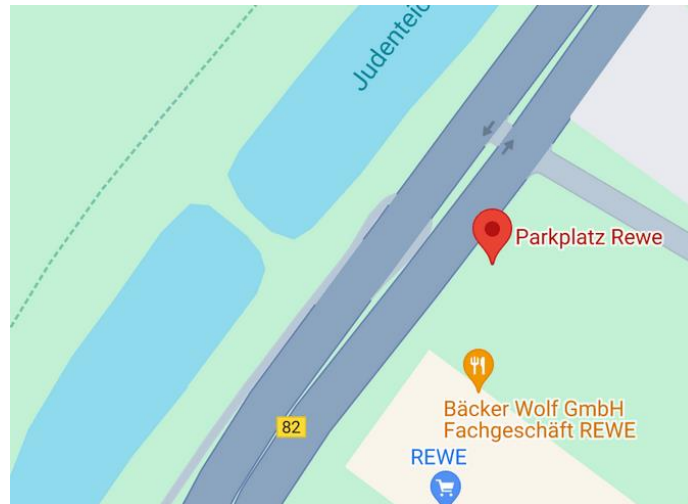

<https://www.oplev-tyskland.dk/goslar/>

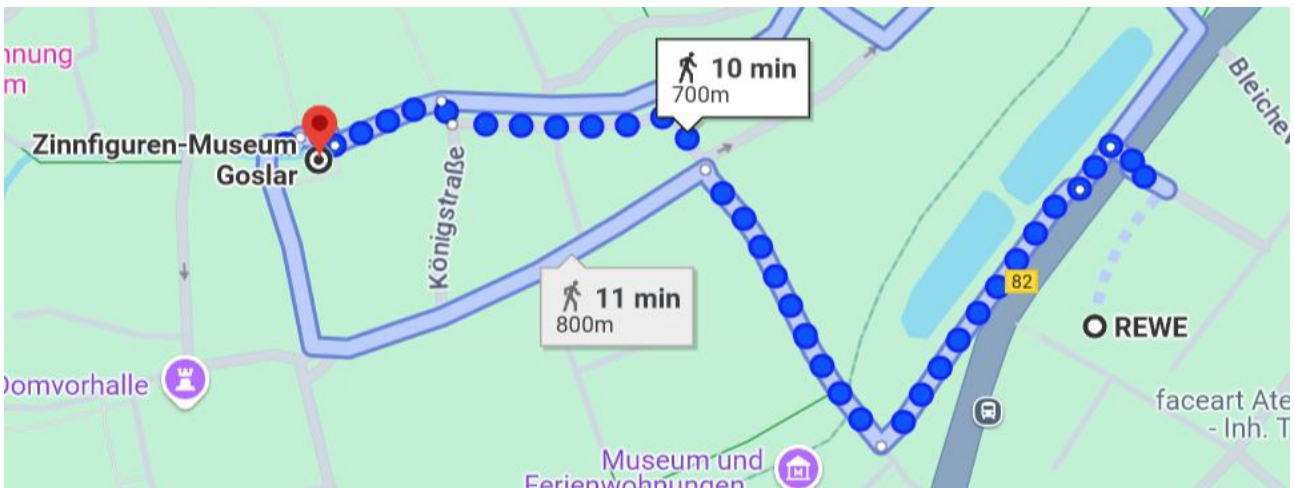

Figur 1 Biltur fra hotel til P

Parkplatz REWE Free parking lot. Dr.-Wilhelm-Kempe-Straße 4, 38640 se Figur 1 Biltur fra hotel til P

Figur 2 Gratis korttids P. Fint indkøbscenter

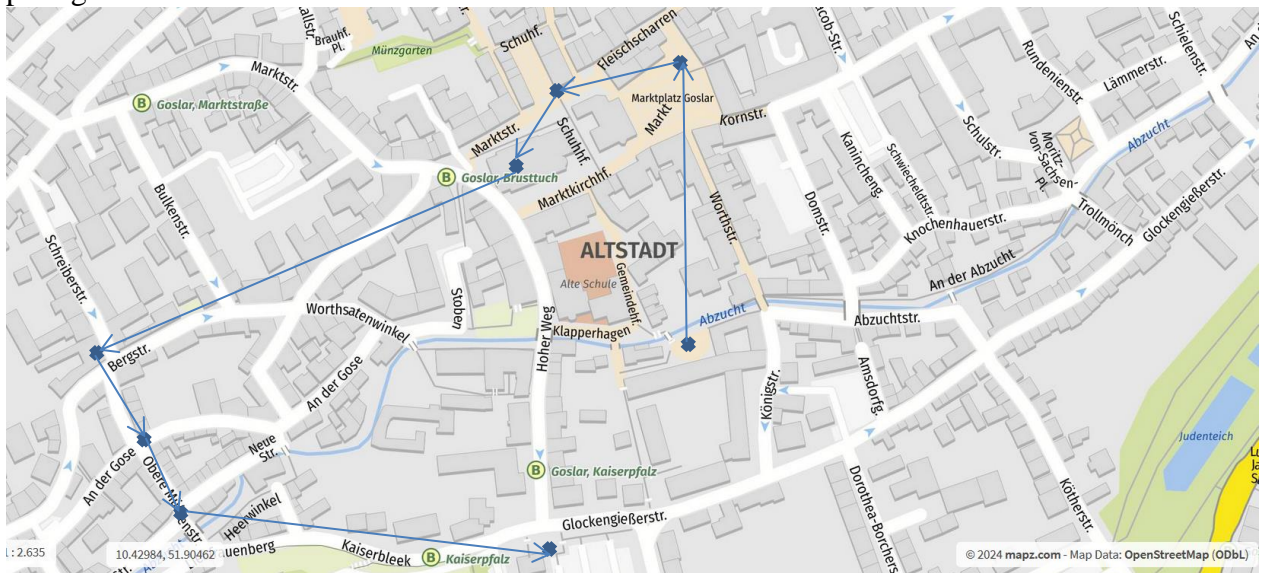
Figur 3 Startende byvandring fra P plads REWE

Tinfigur museum adresse: Klapperhagen 1, 38640 Goslar, Germany Åbner kl 10 se Figur 3

Figur 4 Ankommer til Zinnfiguren fra hotel eller fra gratis REWE parkering 29 henholdsvis 10 min gang.

Byvandring-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/CPrM8aLstfcbvqmz7> Tur går fra Zinn... mod uret på Figur 4

Figur 5 Bykort centrum

➤ **Zinnfiguren-Museum Goslar. Specialmuseer.**

10.00 a.m. - 5.00 p.m.

<https://www.zinnfigurenmuseum-goslar.de/en>

4.00 euro

Figur 6

➤ **Marktplatz**

Når du er i Goslar, så går der ikke længe, før du har stiftet bekendskab med Harzens miner og mange skatkamre af mineraler og metaller - sølv, kobber, jern og guld. På det centrale og charmerende torv i Goslar bliver du ligeledes mindet om Rammelsberg-minen, som ligger i udkanten af Goslar. Sørg for at tilpasse dit besøg til klokken 9, 12, 15 eller 18. Her bør du stoppe op, hive dit kamera frem og rettet blikket mod Kämmergebäude over for rådhuset. Ud af klokkespillet ruller Ridder Ramm, som siges at have fundet Goslars sølvåre. Med sig har han sine følgesvende, der i roligt tempo og til lyden af klokkerne kigger frem og atter ruller tilbage i deres skjul.

- Markedspladsen i Goslar er lidt af en pragtparade af imponerende bygningsværker. Her står blandt andet det røde Kaiserworth fra omkring år 1500- opført af byens rige købmænd.
- **Rådhuset** er et andet storslået bygningsværk fra midten af 1400-tallet. Kig også indenfor i den rigt dekorerede "Huldigungssaal".
- På markedspladsen kan du også se det ikoniske **springvand** med byens symbol – den gyldne ørn.
- Glocken- und **Figurenspiel** am Markt kl. 9,12,15,18

➤ **Marktkirche St. Cosmas and Damian.**

Besøg også Marktkirche St. Cosmas und Damian, der ligger ved byens markedsplads.

De to tårne rager 66 meter på i luften, så du kan spotte kirken på lang afstand.

Tårnene på markedskirken St Costas and Damian rejser sig bag rådhuset. Den blev bygget i det 12. århundrede i form af en treskibet, korsformet søjlebasilika. Det mest iøjnefaldende ved kirken er de forskelligt udseende vesttårne, hvoraf man kan gå op i det nordlige tårn til tårnrummet. Inde i kirken er især det træskårne alter, det gamle bibliotek, vægmalerierne, bronzedøbefonten og de gotiske vinduer værd at se. De sidstnævnte viser scener fra de hellige Costas og Damians liv.

➤ Siemenshaus

<https://www.meingoslar.de/erleben-und-geniessen/museen/siemenshaus> (dansk)

Industrifamilien Siemens' stamhus i Schreiberstraße, der blev bygget i 1693 af købmanden og bykaptajnen Hans Siemens, er et af de største og bedst bevarede byhuse i Goslar.

Siemens-huset formidler på imponerende vis husets tidstypiske "multifunktionelle" karakter: Det var ikke kun en bolig, men gav også plads til familiens økonomiske aktiviteter. Dalporten og den brostensbelagte indkørsel gjorde det muligt at komme ind i huset med vognene, mens loftet i flere etager og udbygningerne gav masser af lagerkapacitet.

➤ Bindingsværkstur

Figur 7

Hele den gamle bydel i Goslar er spækket med maleriske bindingsværkshuse fra forskellige epoker. I alt er her omkring 1200 af slagsen, og det kan varmt anbefales at vandre rundt på må og få i byens gader og kigge nærmere på dem.

Prøv for eksempel en slentretur langs åen Abzucht i gaderne **Neue Strasse og An der Gose**. Eller gå hele vejen igennem den billedskønne Glockengiesserstrasse.

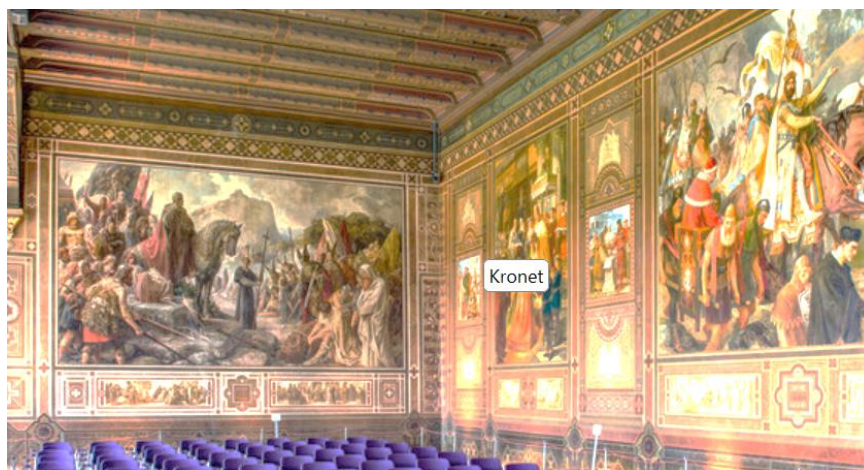
➤ Imperial Palace of Goslar

<https://www.meingoslar.de/erleben-und-geniessen/museen/kaiserpfalz>

Åbent tirsdag til søndag fra kl. 10 til 17

Voksne 7,50 Euro

Figur 8 Det kejserlige palads

➤ **Goslar Cathedral Domvorhalle**

Figur 9 Bagved er Domkirkepladsen

Der ligger en række interessante kirker i Goslar. Blandt andet den smukke **Domvorhalle** – der egentlig blot er en del af den tidligere domkirke St. Simon og St. Judas, der blev opført af den tydkromerske kejser Henrik III.

Det stemningsfulde kirkebyggeri er fra 1047, og det var en inspirationskilde for mange andre tyske kirkebyggerier på den tid. Resten af kirken blev revet ned i i starten af 1800-tallet, da den var gået i kraftigt forfald.

Kig også forbi Frankenberger Kirche og St. Jakobi Kirche

➤ **Eventuet OPTION Benyttede vi ikke**

- Weltkulturerbe Rammelsberg Museum & Besucherbergwerk. Bergtal 19 D-38640 Goslar

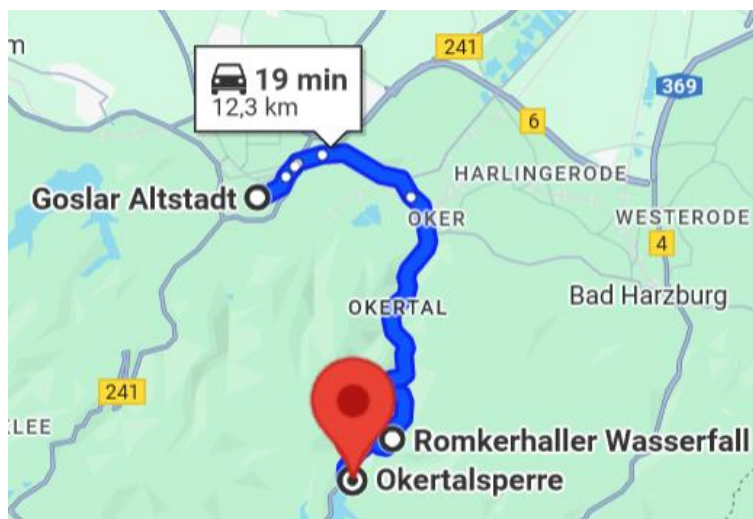

2. Vandfald, vandretur m.m.

Hele turen-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/UYLbcAV1MMQW2Vu49>

➤ Vandfald

Rute hertil-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/9Grr8DFguxbdFHBD8> ca 20 min se Figur 10

Figur 10

Vi kører ca 10 km **Romkerhaller Wasserfall**, 38644 Goslar, Germany vandfald og efter kort ophold vi kører vi til P-plads ved **Okertalsperre**, 38707, Germany lidt længere fremme.

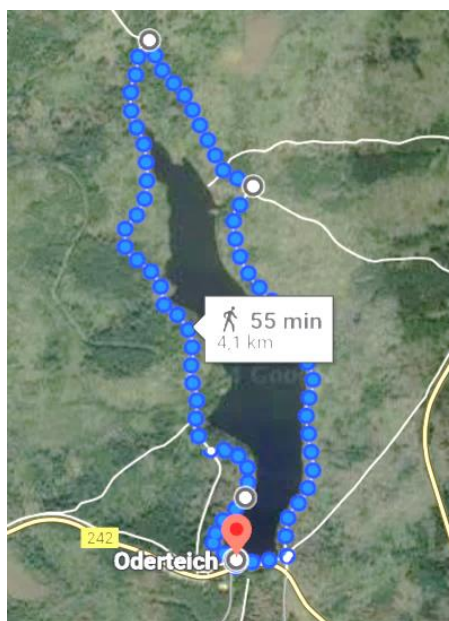
Vi ser dæmningen <https://www.harzwasserwerke.de/ueberuns/anlagen/talsperren/okertalsperre/>

➤ Vandring

Ruten hertil-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/tX1bt1knPuMcZh5p9> ca 20 min se Figur 11

Figur 11

Figur 12

Gåturen-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/2faEJWaxx4nYFTDBA> Figur 12 Fin tur, mange rødder på stien

<https://harzspots.com/da/erkunden/wanderwege/spot/oderteich/> (Vi korter ruten lidt)

➤ **Den gamle grænse Droppet da vi var trætte og skulle gå 1,8 km til stedet**

Ruten hertil de to næste: <https://maps.app.goo.gl/dEdQPpHHwKnFM1b37> ca 30 min

Museum adresse: **Köhlerbergstraße** (ehem. Bahnhof Sorge), **38875 Sorge** **UPS kun åben lørdag**

Videre til adresse (Gmap) [Grenzmuseum Sorge e.V. - Grenzlandschaft, An, Die Lehde 1, 38875 Sorge, Germany](https://maps.app.goo.gl/dEdQPpHHwKnFM1b37). Parkering på P-plads og vi vandrer videre til **Ring der Erinnerung**

Kort info på tysk: <https://grenzmuseum-sorge.de/index.php> klik interne links for mere info.

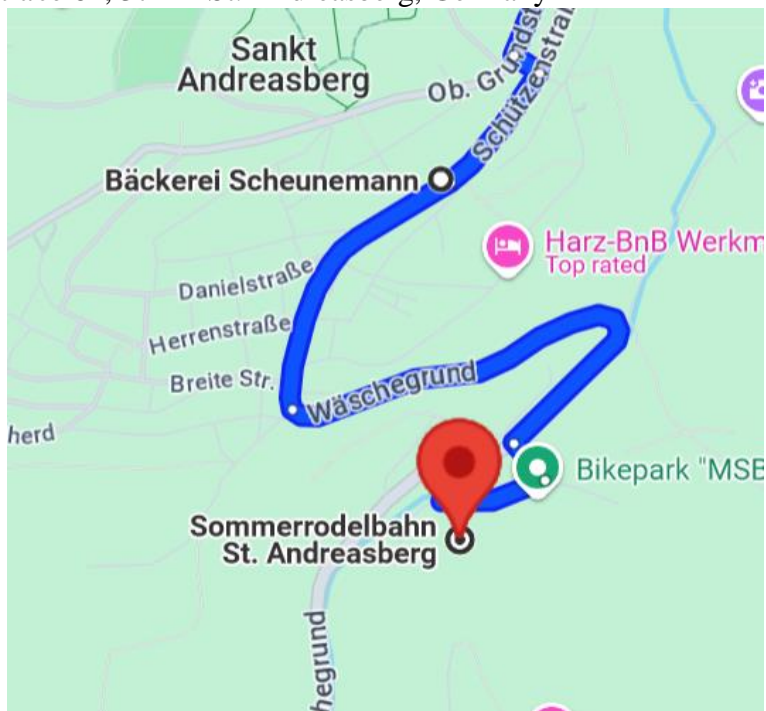

Figur 13 Indgang til grænsen

➤ **KKK= KafKa og Kælk**

Turen dertil-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/K8HbgsVmM1HUez5o8>

Adresse Schützenstraße 64, 37444 St. Andreasberg, Germany

Figur 14

Derefter Rodelbahn. **Fint sted at kælke**

Adresse: Sommerrodelbahn St. Andreasberg, Matthias-Schmidt-Berg 4, 37444 St. Andreasberg, Germany [Kort \(Gmap\)](#)

Info: <https://www.stadtlandtour.de/ausfluege-aktivitaeten/sommerrodelbahnen-harz#item-18707> og klik *Die Sommerrodelbahn in St. Andreasberg*

Direkte <http://www.alberti-lift.de/index.php/main-soro>

➤ **Retur til Goslar**

Turen-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/qjq9ogJMDwTUteAE8>

Gør et lille stop efter 22 km ved Radau Wasserfall

3. Wernigerode

Turen hertil-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/WA2oRzpwfE9qtxdAA> ca 25 min

Parkering: Dornbergsweg 27 8855 Wernigerode

<https://en.harzinfo.de/destinations/destinations-from-a-to-z/wernigerode/sights-attractions>

<https://vandreturen.dk/wernigerode.html>

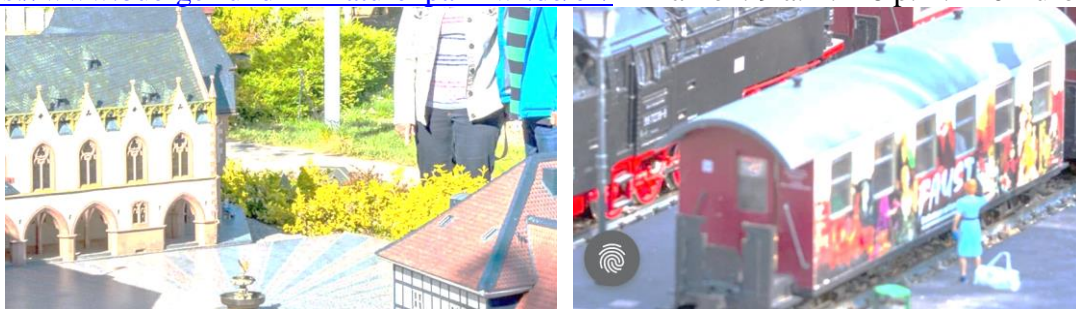
Virkelig hyggelig, lidt mindre by med bl. a. et smukt slot.

Vi var her i 6 dage med cykler 2014 og boede på Hotel Schlossblick

➤ **Modelpark** (ingen hunde)

<https://www.buerger-und-miniaturenpark-wr.de/en/> Parken: 9 a.m. – 6 p.m. 10 Euro

Figur 15

Miniatureparken "Kleiner Harz" (Dornbergsweg 27) **Fint med mange tog der kørte**

Man føler sig lidt som Gulliver i landet Lilleput, når man går rundt her mellem borge, slotte, kirker, rådhus, bjergbaner, jernbaner og kirker, som alle er fremstillet i målforholdet 1:25 og placeret i et fascinerende landskab med vandløb, dværgtræer og klippeformationer.

Miniatureparken ligger i Bürgerpark, som blev anlagt i 2006 som landshaveudstilling. Parken er i sig selv et besøg værd med sine damme, temahaver og minigolfbane.

➤ **Fra minipark til P plads**

Turen hertil-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/RxV6Jpx6zSJn5J4c7>

➤ **Byen**

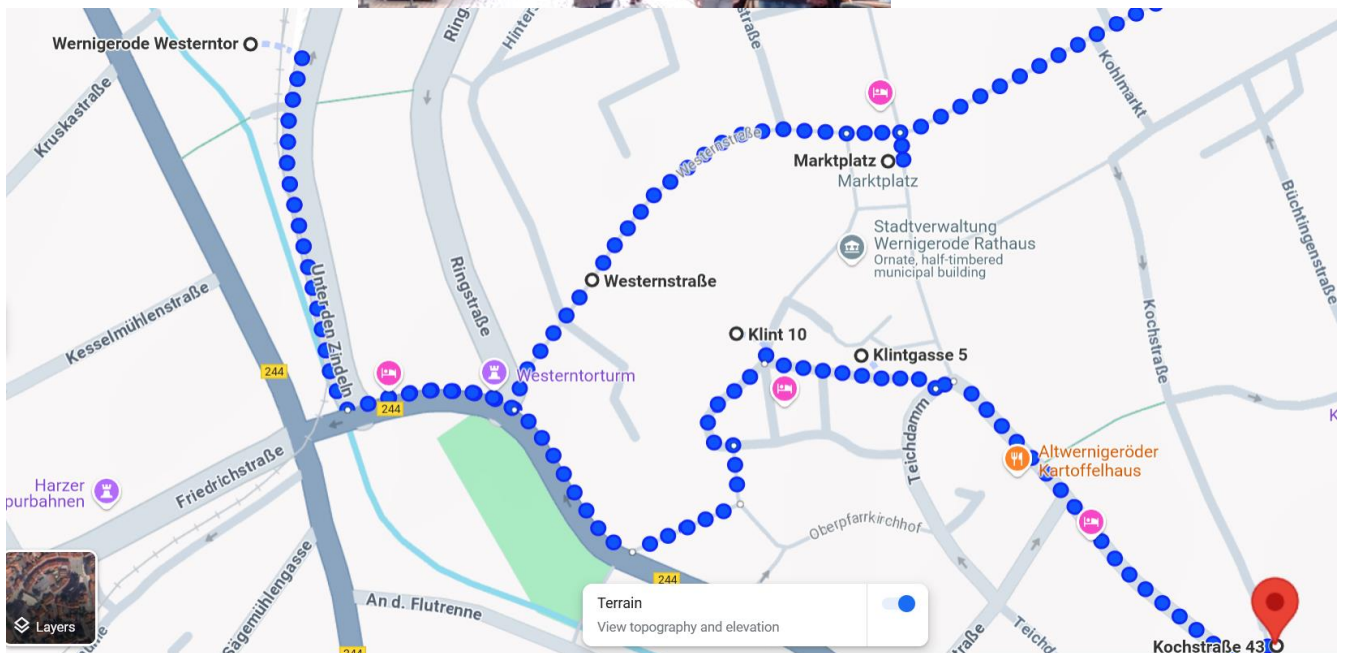
[Gå en tur på de brostensbelagte gader i Wernigerode](#) **Hyggelig**

At byen er farverig får man bekræftet, når man står på torvet (Marktplatz) og betragter det gamle rådhus, brønden og de omkringliggende bygninger. Rådhuset er første gang nævnt i 1277 som retsbygning. Bygningen har fungeret som rådhus siden 1544. Indtil begyndelsen af det 18. århundrede lå der på østsiden af rådhuset en tilbygning, som imidlertid blev revet ned i 1873 ved renovering af rådhuset. Først i 1939 tilpassede man den murede og pudsede østlige væg til fronten af rådhuset. På samme tid opstod så også den tilbygning, der er i dag huser turistinformationen.

Tager man en spadseretur op og ned ad hovedstrøget (Breitestrasse og Westernstrasse) i den gamle bydel i byen, betages man af de mange gamle og rigt udsmykkede bindingsværkshuse.

Det mest udsædvanlige og rigt udsmykkede er nok Krummelsches Haus (Breite Strasse 72). I 1920'erne var der et firma i London, som bød den daværende ejer 2000 engelske pund facaden, resten var de ikke interesseret i. Forvaltningen i byen besluttede, at det var hele huset eller intet. Heldigvis for det!

Gåtur-Gmap: <https://maps.app.goo.gl/1RR8J8yah1YpHDe7A> som går gennem byen og via slottet retur.

Resterne af den gamle bymur

Der er ikke meget tilbage af den oprindelige bymur med tårne fra 1279, der omkransede Alt- und Neustadt i Wernigerode. Men Westerturm for enden af **Westernstrasse**, voldgravene og tårnet ved Burgberg, et andet tårn ved Am Vorwerk og de få rester af byens mure giver et indtryk af middelalderens praksis.

Lokomotiv nosdalgi ved **Westertor**

Kl. 12.01 13.29 **13.30** 15.00

<https://dk.harzinfo.de/poi/harzens-smalsporbane>

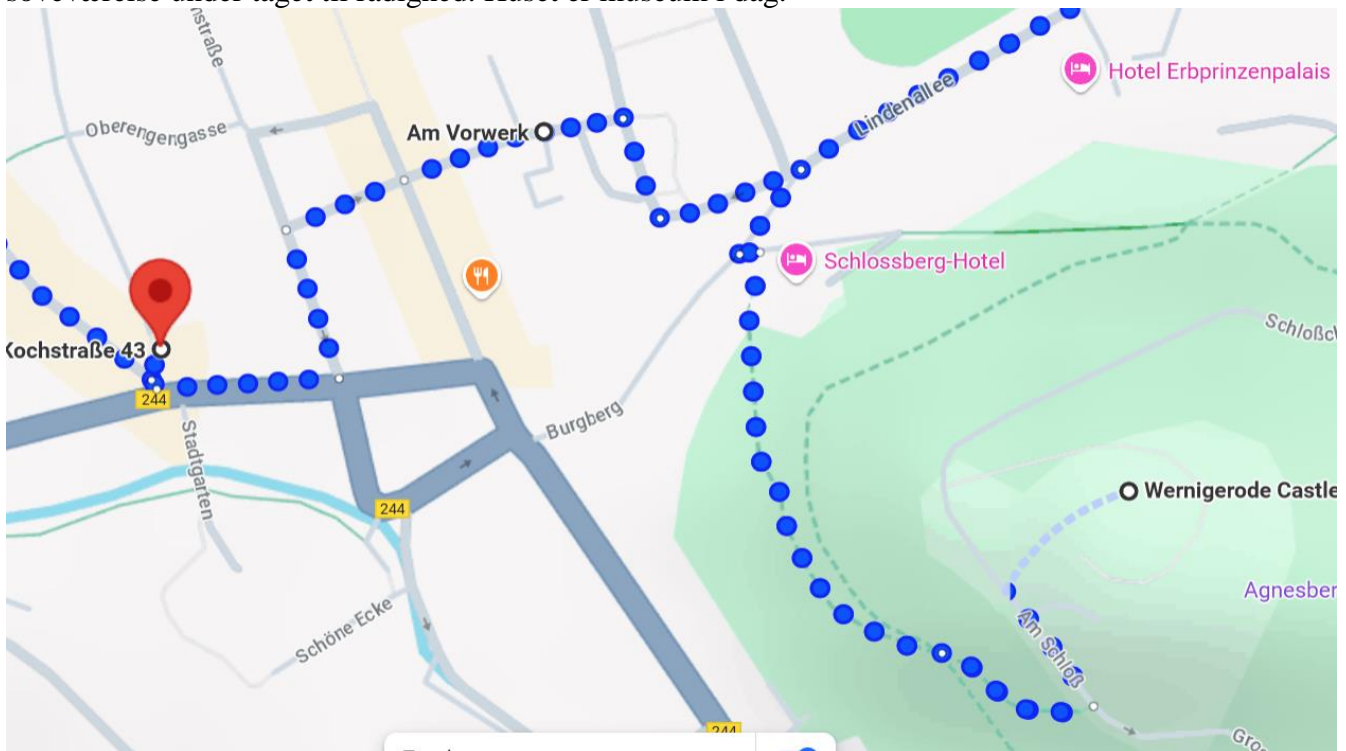
Figur 16

Museum Schiefes Haus ([Klintgasse 5](#)) ved siden af blomsteruret

Den gamle flotte bindingsværkshus blev bygget i sin nuværende form i 1680. Den gamle dammølle blev bygget i midten af det 17. århundrede, og vandet fra den gamle møllegrav har undergravet grundmurene, så huset er kommet til at stå helt skævt. Deraf navnet "Schiefes Haus". Huset er nu museum og galleri.

Det mindste hus ([Kochstrasse 43](#))

Bindingsværkshus i barokstil opført i midten af det 18. århundrede. Huset er 2,95 m bredt og har en facadehøjde på 4,5 m. I 1920'erne boede der en Oberpostschaffner (overpostmester?) Nettelmann med kone og syv børn. Helt indtil 1976 boede en kvinde i huset. Hun havde en gang, et køkken, et rum i stueetagen på 1,66 x 4,30 m, et husbredt rum i overetagen og et lille soveværelse under taget til rådighed. Huset er museum i dag.

Det halve tårn med slottet i baggrunden. Vi er ved **Am Vorwerk** på vej til slottet.

Slot **Droppet**, da vi havde set det tidligere. Og resten af familien var forsinket en dag

[Se den unikke udsigt mod Wernigerode Slot fra Agnesberg](#)

Eventyrslot eller en fortryllet borg? Man kan næsten tro, at slottet, der ligger i et herligt landskab, skifter udseendet efter vejret!

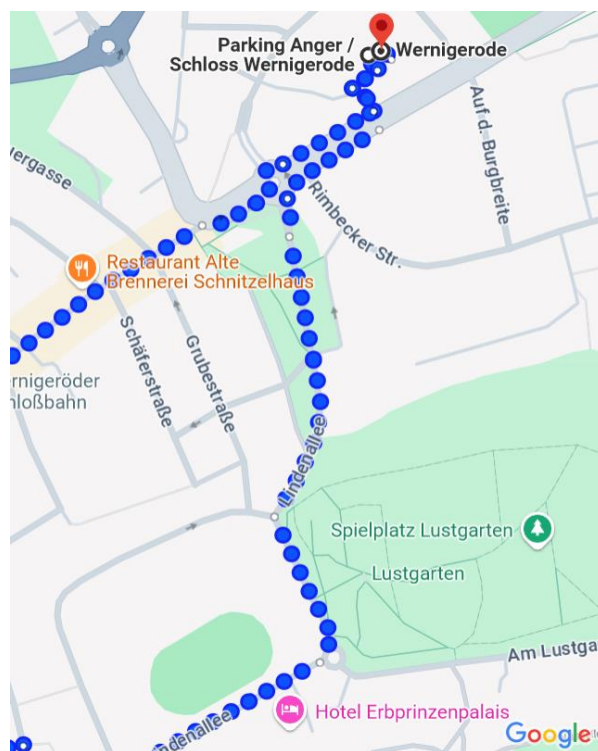

Den første borg sikrede i middelalderen de tyske kejsers vej til deres jagtudflugter i Harzen. Senere blev borgen om- og udbygget, dog først igennem den radikale ombygning i det 19. århundrede under ledelsen af arkitekt Carl Frühling opstod det nationale betydelige historiske samlede kunstværk. Også haveanlæggene, især højdeterrasserne, blev underkastet et enhedsprincip. Ordregiveren, grev Otto zu Stolberg-Wernigerode (1837-1896), havde på højdepunktet af hans politiske karriere en betydelig stilling, som stedfortræder for Bismark, som det tyske riges vicekansler. Så undrer det heller ikke, at det kunstneriske princip også i den indre del af slottet blev udført i den højeste kvalitet, ud i den mindste detalje. Udover bygningens betydning forstærker indtryksfulde udstillinger kravet på at være centrum for kunst og kulturhistorie i det 19. århundrede.

Ref: <https://dk.harzinfo.de/poi/schloss-wernigerode>

Figur 17 Slottet

Figur 18 Tilbage til bilerne fra slottet. 1,4 km -Gmap <https://maps.app.goo.gl/tXm7qSGCSmTLF219>

4. Referencer

<https://nordombord.dk/rejseguide-til-harzen-tyskland-bedste-oplevelser-sevaerdigheder/>

Her er de 16 bedste oplevelser og seværdigheder i Harzen:

1. [Spadsér rundt i Goslars historiske centrum](#) x
2. [Kom ind i den gamle Rammelsberg-mine](#)
3. [Gå over hængebroen Titan-RT](#) x
4. [Gå en tur på de brostensbelagte gader i Wernigerode](#) x
5. [Se den unikke udsigt mod Wernigerode Slot fra Agnesberg](#) x
6. [Besøg Brocken, Nordtysklands højeste bjerg](#)
7. [Stå under det gamle lindetræ ved ruinerne af Burg Lauenburg](#) x
8. [Lær om Oberharzer-vandsystemet](#)
9. [Oplev Quedlinburgs middelalderlige charme](#) x
  1. <https://www.annevibekerejser.dk/destinationer/europa/tyskland/quedlinburg-en-unik-bindingsvaerksby-i-harzen>
10. [Tag på korte og lange vandreture i naturen](#)
11. [Vandring på Liebesbankweg \(kærlighedsbænk-stien\)](#) x **stavkirke**
12. [Vandring på den cirkulære Torfhausmoor-sti i nationalparken](#)
13. [Se Oderteich-søen i nationalparken](#)
14. [Besøg klippeformationerne ved Teufelsmauer \(Djævlens mur\)](#) x
15. [Gå tilbage i tiden ved Walkenried-klosteret](#)
16. [Gå i Luthers fodspor i Lutherstadt Eisleben](#) x

<https://harzspots.com/da/attraktionen/outdoor/spot/sommerrodelbahn-harzbob/>

Gamle grænse https://www.google.com/maps/place/Grenzmuseum+Sorge+e.V.+Grenzlandschaft/@51.6940108,10.6680892,675m/data=!3m1!1e3!4m14!1m7!3m6!1s0x47a50544de72d333:0xc7967eac1de8195b!2sGrenzmuseum+Sorge+e.V.+Grenzlandschaft!8m2!3d51.6940275!4d10.6726974!16s%2Fg%2F11c6z0nynk!3m5!1s0x47a50544de72d333:0xc7967eac1de8195b!8m2!3d51.6940275!4d10.6726974!16s%2Fg%2F11c6z0nynk?hl=en&entry=tту&g_ep=EgoyMDI0MDkwNC4wIKXMDSOASAFQAw%3D%3D

Museum <https://grenzmuseum-sorge.de/index.php>

1. <https://www.annevibekerejser.dk/destinationer/europa/tyskland/oplev-heksene-paa-bloksbjerg-i-harzen>

<https://www.harzen.dk/sevaerdigheder/>

Brockenbahn

Herbstfahrplan gültig vom 30.09.2024 bis 03.11.2024

325 ↓ Wernigerode - Brocken

Zug-Nr.	8901	8931	8943	8925	8933	8903	8920	8927	8935	8923	8945	8937	8905	8991
verkehrt abweichend									Fr-Sa			Fr-Sa		Sonderzug
Ankunft aus							Nordhausen							
Wernigerode	ab 08:25	08:55	09:40	10:25		11:57			13:25		14:55		17:25	11:13
Wernigerode Westerntor	08:29	08:59	09:44	10:29		12:01			13:29		14:59		17:29	11:19
Wernigerode Hochschule Harz	08:33	09:03	09:48	10:33		12:05			13:33		15:03		17:33	
Wernigerode - Hasserode	08:38	09:08	09:53	10:38		12:10			13:38		15:08		17:38	11:32
Steinerne Renne	08:43	09:13	09:58	10:43		12:15			13:43		15:14		17:43	
Drei Annen Hohne	an 09:02	09:32	10:17	11:02		12:34	12:28		14:02		15:35		18:02	11:57
Drei Annen Hohne	ab 09:03	09:45	10:30	11:15	12:00	12:48	12:50	13:39	14:15	15:06	15:51	16:47	18:03	12:09
Schierke	an	09:57	10:42	11:27	12:12		13:02	13:51	14:27	15:18	16:03	16:59		12:22
Schierke	ab	10:05	10:50	11:35	12:20		13:13	13:58	14:40	15:39	16:21	17:06		12:30
Brocken	an	10:36	11:21	12:06	12:51		13:44	14:28	15:30	16:09	16:51	17:36		13:02
Weiterfahrt nach	Iffeld					Eisfelder Talmühle							Nordhausen	
weitere Anschlussmöglichkeiten	Selketal					Nordhausen								

325 ↑ Brocken - Wernigerode

Zug-Nr.	8902	8932	8944	8926	8934	8922	8929	8904	8936	8924	8946	8906	8942	8992
verkehrt abweichend									Fr-Sa				Fr-Sa	Sonderzug
Ankunft aus	Nordhausen							Eisfelder Talmühle				Iffeld		
Brocken	ab	10:51	11:36	12:21	13:14	13:59	14:51		15:40	16:22	17:07		18:31	15:00
Schierke	an	11:31	12:16	13:11	13:54	14:38	15:21		16:19	17:02	17:46		19:01	15:32
Schierke	ab	11:32	12:24	13:12	13:55	14:39	15:22		16:20	17:03	17:47		19:02	15:38
Drei Annen Hohne	an 10:25	11:43	12:36	13:24	14:07	14:51	15:33	15:19	16:32	17:14	17:59	18:30	19:13	15:50
Drei Annen Hohne	ab 10:41	12:53		14:23		15:48	15:53		17:21	18:08	18:31	19:23	16:12	
Steinerne Renne	11:04		13:12		14:42		16:12		17:45	18:27	18:50	19:42		
Wernigerode - Hasserode	11:09		13:17		14:47		16:17		17:50	18:32	18:55	19:47	16:39	
Wernigerode Hochschule Harz	11:14		13:22		14:52		16:22		17:55	18:37	19:00	19:52		
Wernigerode Westerntor	11:18		13:30		15:00		16:30		17:59	18:42	19:05	19:57	16:48	
Wernigerode	an 11:21		13:33		15:03		16:33		18:02	18:45	19:08	20:00	16:51	
Weiterfahrt nach							Nordhausen							
weitere Anschlussmöglichkeiten							Selketal							

Figur 19 Tider for toget

- 1 - Rathaus mit Touristinfo
- 2 - Schloß Wernigerode
- 3 - Harzmuseum
- 4 - Schiefes Haus
- 5 - Kunsthandwerkermarkt
- 6 - Feuerwehrmuseum
- 7 - Sylvestrikirche
- 8 - Liebfrauenkirche
- 9 - Kleinstes Haus der Stadt
- 10 - Harzplanetarium
- 11 - Lustgarten
- 12 - Krummsches Haus
- 13 - „Krellsche Schmiede anno 1678“
- 14 - Johanniskirche
- 15 - Fachwerk-Ständerbau
- 16 - Café Wien
- 17 - Westerntorturm
- 18 - Halbschalentürme

Figur 20 Ok kort <https://longitudepr.com/maps/hd-zonda/>

5. Gåder – kun for turkunder, ikke for turudvikler

1. Hvad gjorde glarmesteren da hans glas gik i stykker?
2. Hvad sagde præsten da han satte sig på Biblen?
3. Hvad gør en tørstig høne?
4. Hvad laver edderkoppen når den keder sig?
5. Hvad er årsagen til at vi har årstider?
6. Hvilke 3 ting i New Zeeland har samme navn?
7. Hvorfor hedder et skohorn et skohorn?
8. Hvad er betegnelsen for konen i køkkenet?
9. Hvor står solen ved ekvator kl 12 ved jævndøgn?
10. Rejs stik øst fra New York. Hvilket land rammer du? Irland, Frankrig, Portugal?